

Ystads kommun

Revisionen

Till kommunfullmäktige i Ystads kommun

Revisorernas redogörelse för år 2021

I enlighet med kommunallagens krav har vi granskat all verksamhet som bedrivs inom kommunstyrelsens och nämndernas verksamhetsområden. Vi har genom lekmannarevisorer granskat den verksamhet som bedrivs i kommunens bolag.

Vi har bedömt om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Vi har granskat styrelsens och nämndernas verksamhet i den omfattning som vi anser motiverat. Granskningsinsatserna har planerats med utgångspunkt från bedömning av risk och väsentlighet. Genom bedömningarna har ett antal prioriterade granskningsområden framkommit vilka har dokumenterats i en revisionsplan för 2021.

Revisionens arbete syftar ytterst till att ge fullmäktige underlag för ansvarsprövning. Under det löpande verksamhetsåret har revisorerna återkopplat resultatet av genomförda granskningar till de som blivit granskade. Det har skett genom presentation av granskningar, dialoger och överlämnande av granskningsrapporter. Resultatet av djupgranskningar överlämnas fortlöpande till fullmäktige.

Granskningens inriktning och resultat

Revisorerna ska årligen granska all verksamhet. För att möjliggöra en effektiv granskning har de förtroendevalda revisorerna delat in sig i arbetsgrupper med olika bevakningsområden. Varje grupp har tagit del av protokoll och annan viktig dokumentation inom bevakningsområdet. Minst två gånger per år besöker grupperna nämnder och styrelse för att informera sig. Det sker vanligtvis i samband med delårsrapport och årsredovisning. Gruppernas arbete och iakttagelser har redovisats vid revisionens möten.

Fördjupade granskningar

Under året har revisorernas granskningar av ansvarsutövandet kompletterats med fördjupade granskningar, till vilka sakkunniga biträden anlätats.

Granskning av arvoden

Granskningens syfte var att bedöma om kommunstyrelsen hanterade arbetet kring fasta arvoden på ett ändamålsenligt sätt samt om de hade beaktat rekommendationerna och vidtagit åtgärder efter granskningen 2017.

Den sammanfattande bedömningen var att arbetet kring fasta arvoden till stor del var ändamålsenligt och att kommunstyrelsen har beaktat och vidtagit åtgärder efter granskningen 2017. Däremot följs inte bestämmelserna om arvoden och ersättningar till förtroendevalda fullt ut. Stickprovet visar bland annat att ersättning för förlorad inkomst betalas ut fastän intyg inte har lämnats in när det kommer till förtroendevalda som är egen företagare eller arbetstagare. I detta avseende behöver kommunstyrelsen tillse att hanteringen sker i enlighet med

Ystads kommun

Revisionen

bestämmelserna och framöver se om det finns ett behov av att förändra bestämmelserna. Frågan om arvoden är i grunden en förtroendefråga, såväl för den politiska organisationens legitimitet som för enskilda politiker som har tagit sig an ett förtroendeuppdrag. Sammantaget anser vi att det är av ytterst vikt att bestämmelser som fullmäktige har fastställts efterlevs.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderades kommunstyrelsen att:

- ▶ Tillse att hanteringen sker i enlighet med bestämmelserna,
- ▶ Se över behovet av rutiner för registrering av arvoden,
- ▶ Tydliggöra ordförandes ansvar vid attestering och hur bedömningen av rimligheten i ersättningskravet ska ske,
- ▶ Genomföra kontroller av närvaro vid förrättningar utöver nämndsammanträden och presidie möten
- ▶ Begära in underlag som styrker behov av att avstå heldag från arbete trots att det politiska uppdraget är kortare.

Granskning av socialnämndens styrning och ledning avseende bostadsanpassningar och hantering av hjälpmedel

Granskningens syfte var att bedöma om socialnämnden säkerställer en ändamålsenlig handläggningsprocess av bostadsanpassningsbidrag samt om nämnden säkerställt en effektiv hantering av hjälpmedel.

Vår sammanfattande bedömning är att socialnämnden säkerställer en ändamålsenlig handläggningsprocess av bostadsanpassningsbidrag samt effektiv hantering av hjälpmedel.

Bedömningen görs mot bakgrund av det förändrade arbetssättet inom rehabenheten som har inneburit flera åtgärder kopplat till hjälpmedelshanteringen. Genomförd stickprovsgranskning visar överlag på en god efterlevnad av lagstiftning och Boverkets föreskrifter.

Vi konstaterar dock förbättringsmöjligheter avseende kontroll av att uppföljningar av hjälpmedel genomförs och att individer registreras på hjälpmedelsabonnemangen. Att det saknas en dokumenterad processbeskrivning över handläggningen av bostadsanpassningsbidrag medför enligt vår bedömning en risk för personberoende hantering.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderade vi socialnämnden att:

- ▶ Kontrollera om samtliga inplanerade årliga uppföljningar av hjälpmedel genomförs
- ▶ Slutföra det påbörjade arbetet med att dokumentera processen för bostadsanpassningar, som ett led i att minska risken för en personberoende hantering

Granskning av krisledning och hantering av pandemin

Granskningens syfte var att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna har säkerställt en ändamålsenlig krisledning. Därutöver syftar granskningen till att med anledning av spridningen av Covid-19 övergripande kartlägga vidtagna åtgärder under 2020 samt våren 2021.

Den sammanfattande bedömningen var att kommunstyrelsen inte säkerställt en ändamålsenlig krisledning. Kommunstyrelsen behöver stärka sin samordning och ta del av säkerhetsarbetet i nämnderna. Det bedömdes även att det behövdes en uppdatering och ett tydliggörande av vilka planer som gäller och hur krissituationer ska hanteras. Vad gäller nämndernas planer och organisering kunde vi se att det fanns variationer, men gjorde ingen

Ystads kommun

Revisionen

annan bedömning än att nämnderna skapat de planer och den organisering de ansett som nödvändig.

Dokumentation från pandemi- och säkerhetsarbetet har försvunnit och det framgår i granskningen att det kommunövergripande sammanhållande arbetet inte funnits på plats under pandemin, vilket resulterat i att nämnder och förvaltningar själva fullt ut får säkerställa en ändamålsenlig planering och organisering. Kommunen har under stora delar av pandemin inte följt den krisledningsplan som tagits fram och vår bedömning är att kommunstyrelsen i större utsträckning borde tagit del av och samordnat nämndernas arbete. I granskningen framgår det också att lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) ej har följts fullt ut, eftersom kommunen inför varje mandatperiod ska fastställa en plan för hur extraordinära händelser ska hanteras.

Det pågår ett arbete med att utveckla en ny säkerhetsorganisation och säkerställa att styrdokument finns på plats. Detta ses som ett långsiktigt arbete och ersätter inte behovet av en kortsiktig planering för hur extraordinära händelser ska hanteras. Vi bedömer det därför som angeläget att uppdatera planen för central krisledning och skapa en beredskap för hur krissituationer ska hanteras, fram tills dess att det långsiktiga utvecklingsarbetet har kommit i hamn.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderade vi kommunstyrelsen att:

- ▶ Uppdatera planen för central krisledning och skapa en beredskap för hur krissituationer ska hanteras.
- ▶ Ta fram ny risk- och sårbarhetsanalys som innehåller samtliga områden enligt MSB:s föreskrifter och som inkluderar samtliga nämnders verksamhet.
- ▶ Kontinuerligt ta del av arbetet kring ny säkerhetsorganisation samt samordna och ta del av nämndernas samlade krisarbete.
- ▶ Se över rutiner kring dokumentation, så det inte finns risk att underlag försvinner.

Granskning av socialnämndens styrning, organisation och uppföljning av hemtjänsten

Granskningens syfte var att bedöma om socialnämnden har säkerställt en ändamålsenlig styrning, organisation och uppföljning samt kontroll av ekonomi och kvalitet inom hemtjänsten.

Den sammanfattande bedömningen var att socialnämnden inte fullt ut har säkerställt en ändamålsenlig styrning, organisation och uppföljning samt kontroll av ekonomi och kvalitet inom hemtjänsten.

Vid grundade vår bedömning på att det finns brister i målstyrningen och att nuvarande resursfördelningssystem inte är förenligt med övrig ekonomisk styrning och uppföljning i verksamheten. Vi såg positivt på att nämnden hade beslutat om ett nytt ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, men bedömde att nuvarande struktur för styrning och uppföljning av kvalitet inte är fullt tillräcklig.

En avgörande del av hemtjänstverksamhetens organisation bygger på planering av brukarnas och personalens scheman. Åtgärder har vidtagits för att tillse en rättssäker och effektiv bemanningsplanering. Vi bedömde att ytterligare åtgärder är nödvändiga för att säkerställa en effektiv organisation som tillgodoser brukarnas behov och en god arbetsmiljö för personalen.

Ystads kommun

Revisionen

I granskningsrapporten rekommenderades socialnämnden att:

- ▶ Se över struktur för målstyrning och tillse indikatorer för bedömning av måluppfyllelse.
- ▶ Säkerställa en enhetlig struktur för nämndens verksamhetsplaner
- ▶ Säkerställa att det sker ett systematiskt förbättringsarbete i verksamheten.
- ▶ Följa upp utförd tid i förhållande till beviljad tid.

Granskning av det systematiska kvalitetsarbetet inom skolverksamheten

Granskningen syftade till att bedöma om barn- och utbildningsnämnden säkerställt ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom grundskolan.

Det var vår sammanfattande bedömning att barn- och utbildningsnämnden har en i huvudsak ändamålsenlig ledning och styrning av arbetet med mål och uppföljning. Det systematiska kvalitetsarbetet uppvisade inga stora avvikelser men det finns dock delar som bör utvecklas. Ett utvecklingsarbete hade påbörjats och vi såg positivt på flera av de initiativ som pågår.

Måluppfyllelsen är högre i kommunen jämfört med riket, dock såg vi skillnader mellan skolors måluppfyllelse. Vår bedömning var att det saknas en tillräcklig analys kring vad som har positiv respektive negativ påverkan på måluppfyllelse och likvärdighet, både inom och mellan skolor. Vidare bedömdes det att det systematiska kvalitetsarbetet i större utsträckning behöver leda till åtgärder som på lång och kort sikt ska stärka måluppfyllelsen och öka likvärdigheten. I detta arbete behöver varje skolenhets dokumentation utvecklas och elevhälsans arbete inkluderas i större omfattning. Även uppföljning och bedömning av måluppfyllelsen inom läroplansområdena "Normer och värden", "Elevernas ansvar och inflyttade" respektive "Skola och hem" och "Övergång och samverkan" behöver utvecklas. Vidare var bedömningen att det saknas en tillräcklig dokumentation och analys av arbetet med garantin om tidiga stödinsatser, vilket innebär att det inte går att fullt ut avgöra om nuvarande arbete är ändamålsenligt och tillräckligt. Arbetet behövde tydligare följas upp av såväl rektor som på huvudmannanivå och handlingsplanerna utvärderas.

I granskningsrapporten rekommenderades barn- och utbildningsnämnden att:

- ▶ I de fall nämndmål anses önskvärda utveckla arbetet i syfte att förtydliga målen genom att exempelvis ta fram indikatorer och utveckla uppföljningen.
- ▶ Förtydliga hur mål och utvecklingsområden på olika nivåer förhåller sig till varandra: nämndmål, nationella mål, och fokusområden med åtgärder.
- ▶ Utöka analysen av måluppfyllelse inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet för att få en bättre förståelse för hur skolorna kan arbeta, vad som ger resultat och hur elevhälsan bidrar.
- ▶ Utveckla enheternas dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet.
- ▶ Utveckla arbetet med garantin om tidiga stödinsatser genom uppföljning och utvärdering så att utvecklingsområden kan identifieras och åtgärder vid behov vidtas.

Granskning av samverkan kring barn och unga med behov av samordnade insatser

Revisorerna i Region Skåne har uppdragit till Helseplan Consulting Group AB att genomföra en granskning av samverkan kring barn och unga med behov av samordnade insatser. Syftet var att bedöma om det finns en ändamålsenlig samverkan mellan Region Skåne och Skånes

Ystads kommun

Revisionen

kommuner kring barn och unga med behov av samordnade insatser i enlighet med lagar och gemensamma regelverk.

Den sammanfattande bedömningen var att det till viss del finns en ändamålsenlig samverkan mellan Region Skåne och Ystads kommun kring barn och unga med behov av samordnade insatser i enlighet med lagar och gemensamma regelverk. Ystads kommun följer till viss del gällande överenskommelser, riktlinjer och rutiner. Ansvarsfördelningen mellan Region Skåne och kommunen är till viss del tydlig men eftersom det uppstår oklarheter avseende insatser för barnet/ungdomen bedömdes den inte ändamålsenlig.

Vidare bedömdes den interna kontroll som ska säkerställa att samverkan följs upp och vid behov ska resultera i förbättringsåtgärder inte är tillräcklig samt att verksamheterna har låg kännedom om den uppföljning som sker. Det bedömdes att det finns ett behov av informations- och utbildningsinsatser inom förvaltningarna och även i den politiska organisationen.

I granskningsrapporten rekommenderades:

- ▶ Barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden säkerställa att medarbetarna i respektive förvaltning erhåller kontinuerlig utbildning i överenskommelser, riktlinjer och rutiner. Detta gäller särskilt vid införandet av nya samverkansöverenskommelser.
- ▶ Att barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden uppdrar åt respektive förvaltning att i lämpliga forum för samverkan med kommunala och regionala aktörer informera om respektive verksamhet. Detta i syfte att skapa ökad förståelse mellan samverkande aktörer för att möjliggöra lärande organisationer.
- ▶ Barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden säkerställa att berörda förvaltningar skapar förutsättningar för att enskilt och gemensamt implementera arbetssätt och rutiner som leder till att samordnad individuell plan (SIP) upprättas, följs upp och avslutas för barn och unga med behov av samordnade insatser.
- ▶ att barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden fastställer och följer upp kvalitativa mål avseende samverkan kring barn och unga med behov av samordnade insatser i kommunens interna kontrollplan samt kommunicerar detta till berörda förvaltningar.

Uppföljning av granskningar genomförda 2020

Varje år genomförs en uppföljning av tidigare års granskningar. Uppföljning av 2020 års granskningar visade att nämnderna delvis eller till stor del följt de rekommendationer som revisionen lämnat.

Granskning av delårsrapport per 2021-08-31

Syftet med granskningen var att bedöma om kommunfullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning och det lagstadgade balanskravet kommer att uppnås.

Prognosen för helåret indikerade att balanskravsresultatet kommer att uppnås. Ett av tre finansiella mål för räkenskapsåret bedömdes uppnås vid årets slut. Av sju övergripande mål bedömdes sex av målen uppnås för helåret. Sammantaget bedömde vi att resultatet i delårsrapporten i allt väsentligt var förenligt med de mål fullmäktige beslutat om.

Granskning av årsbokslut och årsredovisning

Efter granskningen av årsredovisningen för 2021 är vår sammanfattande bedömning följande: Årets resultat uppgår till 79,0 mnkr vilket avviker positivt mot föregående år med 14,8 mnkr. 2021 års resultat avviker positivt mot budget med 68,9 mnkr. I förhållande till pro-

Ystads kommun

Revisionen

gnos i delårsrapport för tertial 2 avviker resultatet positivt med cirka 33,7 mnkr.

Ökningen av verksamhetens nettokostnader uppgår för 2021 till 5,5 % (2,7 %). Skatteintäkter, bidrag och utjämning har ökat under 2021 med 6,1 % (5,5 %). Nettokostnadernas andel av skatteintäkter och generella bidrag uppgår till 97,2%.

Verksamheternas totala budgetavvikelse uppgår till 22,0 mnkr. Störst underskott visar Socialnämnden med en negativ budgetavvikelse på -6,4 mnkr, vilket bland annat beror på ökade kostnader inom placeringar av barn och unga samt verkställighet av insatser enligt LSS och socialpsykiatri. I Socialnämndens resultat ingår tilläggsanslag med 8,0 mnkr för ökade kostnader med anledning av pandemin samt ett statsbidrag för att säkerställa god äldreomsorg med 16,3 mnkr.

Soliditeten exkl. pensionsåtagande uppgår till 25,0% (24,5%), ökningen bedöms bero på att kommunens överskott ökat i något större takt jämfört med kommunens investeringar under året. En låg soliditet kan begränsa det långsiktiga finansiella handlingsutrymmet.

Lekmannarevision

Lekmannarevisorerna har besökt bolagen vid minst två tillfällen under året för att informera sig om bolagens verksamhet. En granskning av bolagens samordning har genomförts:

Granskning av de kommunala bolagens samordning

Granskningens syfte var att bedöma om det finns en strategi för samordning och samarbete i olika avseenden mellan bolagen i syfte att ge förutsättningar för att bedriva verksamheten på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt.

Sammantaget visade granskningen att det förekommer en hel del samordning främst mellan bolagen och kommunen i syfte att bidra till kostnadseffektivitet i koncernen. Vidare visade granskningen att det inte finns något styrande dokument eller en tydligt formulerad ambitionsnivå vad gäller samordningens inriktning och omfattning. Ytorner har inte heller tagit fram en strategi/plan som redogör för hur bolaget ska arbeta för att uppnå ägarens intentioner med den värdeskapande ägarstyrningen "att utveckla och samordna bolagsverksamheten så att den skapar största möjliga samhällsnytta".

Sedan den senaste granskningen (2018) har avtalen om administrativa tjänster uppdaterats med nya perioder samt att samtliga bolagsstämmor har antagit bolagsstyrningsdokumentet, vilket vi ser positivt på. Då kommunfullmäktige har fastställt ett nytt bolagsstyrningsdokument kräver det att respektive bolagsstämman behandlar det på nästkommande stämman. Rekommendationen som inte hade beaktats från 2018 i tillräcklig omfattning är den som avsåg att hitta samordningsvinster genom ett mer systematiskt tillvägagångssätt. Denna rekommendation ansåg vi fortsatt vara aktuell för Ytorner att hantera.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderade vi Ytorner AB att:

- ▶ Konkretisera vad den värdeskapande ägarstyrningen betyder för bolaget och hur den ska implementeras i bolagskoncernen, samt
- ▶ Upprätta former för att på ett mer systematiskt sätt identifiera samordningsvinster inom kommunkoncernen.

Ystads kommun

Revisionen

Information från verksamheterna

Revisorerna har informerat sig genom att bjuda in företrädare från olika verksamheter till revisorernas sammanträden och genom att göra besök i verksamheter. Två gånger om året under våren och hösten träffar ansvariga revisorer och lekmannarevisorer alla nämnder och bolag.

Information har lämnats i samband med slutrevisionssammanträden av ekonomichef.

Dialog med fullmäktige

Revisionens presidium har under året sammanträffat med kommunfullmäktiges presidium vid några tillfällen. Vid dessa möten har information lämnats om bland annat revisorernas arbetssätt och genomförda granskningar. Erfarenheter har utbyts och revisorerna har fått en återkoppling på revisionsarbetet.

Erfarenhetsutbyte och utbildning

Revisorerna i sydöstra Skånes kommuner träffas regelbundet för dialog samt för att delge varandra erfarenheter i granskningsarbetet. Revisorerna har deltagit i seminarier och utbildningar. Revisorerna ingår även i EY:s regionala och nationella kundråd. Genom kundråden ges möjlighet till kunskapsdelning och nätverksbyggande med andra kommuner. Möjligheten att närvara och genomföra utbildningar har påverkats av pandemin.

Övrigt

Kommunrevisionen består av nio ordinarie revisorer. EY har under året varit sakkunnigt biträde till de förtroendevalda revisorerna.

Bruno Andersson har inte deltagit i granskningen av myndighetsnämnden.

Anders Karlberg har inte deltagit i granskningen av samhällsbyggnadsnämnden.